MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Jos päätöksiin ei pystytä vaikuttamaan, se heikentää osaltaan ihmisten luottamusta poliittisen järjestelmän toimivuuteen. **KALEVAN PÄÄKIRJOITUS**

Vihreät hakevat oppia Haavistosta

Vihreiden presidenttiehdokkaan Pekka Haaviston kampanja ja menestys ovat saaneet paljon huomiota. Haavisto-huumaa on hehkutettu jopa siinä määrin, että Sauli Niinistön ylivoima varsinaisessa vaalissa tuntuu paikoin jääneen taka-alalle.

Myöhempi tutkimus varmasti kertoo, missä määrin vaalien uutisointi ja kommentointi mediassa hyödytti kutakin ehdokasta. Joka tapauksessa Haaviston kampanjassa näkyvä rooli oli kulttuuriväellä, johon moni median edustajakin katsoo lukeutuvansa.

Pekka Haavisto tulkitsi jo kampanjansa aluksi, että huomattavan monella äänestäjällä suurimmat ennakkoluulot kohdistuvat hänen puoluekantaansa – eivät suinkaan hänen puolisoonsa, kuten uutisoinnista olisi voinut päätellä.

Haaviston menestys perustui pitkälti siihen, että hän kykeni murtamaan näitä ennakkoluuloja tehokkaasti. Vihreiden ehdokas kiersi myös maaseutu-Suomea ja puhui sen asukkaille kuin vertaisilleen.

Varsinainen murros nähtiin Viitasaarella, missä Haavisto vieraili perussuomalaisen kansanedustajatoverinsa Teuvo Hakkaraisen luona. Haavisto varmasti tiesi diplomaattisen eleensä media-arvon, mutta hän osasi myös käyttää sen uskottavasti.

Toisen kierroksen alla Haavisto moitti Iltalehden haastattelussa vihreitä cityjuntteja, joiden mielestä älyllistä elämää ei esiinny kehä kolmosen ulkopuolella. Hän kehotti muuttamaan ajattelua.

Toki Haaviston kampanjan uudet avaukset oli suunnattu sinne, mistä kannatusta oli pakkokin hankkia. Myös vuoden 2006 presidentinvaaleissa huoli maaseudusta korostui toisella kierroksella Sauli Niinistön ja Tarja Halosen kisatessa paikasta Mäntyniemeen.

Pekka Haaviston menestys nostaa ymmärrettävästi kuumetta hänen omassa puolueessaan vihreissä. Eduskuntavaaleissa vaatimattoman tuloksen tehnyt puolue miettii, kuinka Haaviston kannatus voitaisiin muuttaa myös vihreiden kannatukseksi.

Haaviston opit näkyvät jo vihreiden puheenjohtajan Ville Niinistön puheissa. Torstaina Ylen A-studiossa esiintynyt Niinistö painotti, että vihreiden on opittava nöyrempää suhtautumista ja ihmisten kuuntelua pääkaupunkiseudun ulkopuolella.

Puheenjohtaja Ville Niinistön mielestä vihreiden pitäisi oppia nöyryyttä ja kuuntelemista.

Tässä Niinistö on löytämässä keskeisen syyn siihen, miksi vihreät koetaan lähinnä kaupunki- ja ennen kaikkea pääkaupunkipuolueeksi. Kovasta tahdosta ja hyvistä tarkoituksista huolimatta puolueen toiminta koetaan kasvukeskusten ulkopuolella usein ylimieliseksi.

Vihreät ovat olleet perinteisesti herkkiä jakelemaan tuomioita maa- ja metsätalouden, teollisen tuotannon sekä haja-asumisen ympäristövaikutuksista. Usein kannanotoissa on tyystin unohdettu näiden kaikkien välttämättömyys Suomelle ja suomalaisille. Haaviston opeista tasavertaiseen keskusteluun ei ole ollut tietoakaan.

On hyvin tervetullut muutos, mikäli puheenjohtaja Ville Niinistön uudenlainen ajattelu muuttuu todeksi ja saa vihreissä valtaa laajemminkin. Hallituspuolueena vihreillä on myös erinomainen mahdollisuus soveltaa näitä uusia oppeja käytäntöön.

Viime viikon uutiset on monissa maaseutu-Suomen osissa koettu raskaina. Näillä alueilla tarvittaisiin nopeasti uskoa elämisen ja yrittämisen jatkumiseen myös tulevaisuudessa, mutta pelkoja liittyy muun muassa maaliskuun kehysriihen päätöksiin.

Nyt olisi vihreilläkin tilaisuus nostaa profiiliaan maaseudun elinkeinojen ja asukkaiden puolustajana. Nöyryyttä ei kukaan vaadi, mutta asioihin perehtyminen ja tasavertainen keskustelu olisivat vihreille jo pitkä askel maaseudun suuntaan.

Varo liian halpaa

Kun tavaraa tarjotaan niin halvalla, että sitä on vaikea uskoa todeksi, ei se yleensä totta olekaan. Tämä vanha totuus on syytä pitää edelleen mielessä.

Huijareita on syytä varoa aina, mutta epämääräisten tavaraerien kaupittelu lisääntyy taantumien aikana. Yksi syy lienee se, että rehellinen bisnes kannattaa huonosti. Ja toisaalta moni etsii vaikeina aikoina halvinta vaihtoehtoa.

Viranomaiset muistuttavat, että epäilyttävän halvan tuotteen alkuperä on myös ostajan pyrittävä selvittämään. Kyse voi olla varastetusta tavarasta, eikä ostajakaan ole turvassa mahdollisessa rikostutkinnassa. Rikoksen selvitessä omaisuus palautetaan alkuperäiselle omistajalle.

Luku sinänsä ovat huijaukset, joissa tavaraa ei ole edes tarkoitus toimittaa ostajalle. Tämä ennakko- ja varausmaksuihin perustuva huiputus on yleistynyt nettiaikana.

Moni ostoksensa etukäteen maksanut on jäänyt ilman luvattua tavaraa. Lomakeskuksesta mökin vuokrannut onkin löytänyt ilmoitetusta osoitteesta pelkän rakentamattoman tontin.

Pohjois-Suomessa poliisi tutkii parhaillaan huijausta, jossa huomattavan halvoista mönkijöistä vaadittiin satojen eurojen ennakkomaksua. Todennäköisesti saman huijauksen uhreiksi on joutunut useita ihmisiä eri puolilla Suomea.

Ostajille esitetyssä kauppatavassa oli kaikki syyt epäillä petosta. Maksua vaadittiin heti, eikä tavaraan ollut mahdollista tutustua etukäteen. Myyjän puhelinnumero oli salainen, eikä hänen nimistään henkilöä tunnettu missään julkisissa rekistereissä.

Ostosta harkinneet pitivät tarjousta varmaan epäilyttävän halpana. Silti mahdollisuus hyvään kauppaan oli monelle liian suuri houkutus.

Vaikka syy on huijarin, moni huijatuksi tullut syyttää itseään ja kärsii vahingon omissa nahoissaan. Tämän varaan myös rikolliset laskevat, ja se jättää heille tilaa jatkaa toimintaansa.

Huijarit mädättävät sekä kaupanteon kulttuuria että keskinäistä luottamusta markkinoilla. Siksi heidät olisi tärkeää saada nopeasti kiinni.

VIERASYLIÖ

Krooninen nälkä ei vähene

Kaikista hyvistä tarkoituksista ja ohjelmista huolimatta nälkäisten ihmisten määrä ei alene. Noin miljardi ihmistä, eli yksi seitsemästä, on nyt aliravittu. Traagista on, että samaan aikaan ylipainoisia ihmisiä on ainakin saman verran.

Valitettavasti nälkäisten ihmisten luku on pikemmin kasvussa kuin vähenemässä. Ihminen, joka kärsii aliravitsemuksesta saa päivittäin alle 1 800 kilokaloria (kcal) länsimaissa asuvan saadessa keskimäärin 3 400 kcal päivässä.

Aliravitsemus merkitsee yleensä, että ihminen saa liian vähän rasvaa ja valkuaisaineita. Mutta myös sellaiset henkilöt, jotka saavat liian vähän elintärkeitä vitamiineja, mineraali- ja hivenaineita ovat puutteellisesti ravittuja. Tällaisia ihmisiä arvioidaan olevan noin kolme miljardia.

YK:n hyväksymien tavoitteiden mukaan aliravittujen ja köyhien ihmisten osuus tulisi puolittaa vuoteen 2015 mennessä. Nykyisen kehityksen mukaan tämä ei tule toteutumaan. 1980-luvulla ja 1990-luvun alussa nälkäisten määrä väheni jonkin verran, mutta sen jälkeen myönteinen kehitys on pysähtynyt.

Yhteensä 29 maassa on nyt vähintään neljäsosa ihmisistä aliravittu. Burundissa, Kongossa ja Eritreassa puolet tai enemmän näkee nälkää. Latinalainen Amerikka/Karibia on ainoa alue, jossa aliravittujen luku on vähentynyt.

Lasten aliravitsemus yleistä Aasiassa

Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa nälkäisten luku on nopean väestönkasvun takia lisääntynyt paljon. Siellä asuu nyt 29 prosenttia maailman kaikista aliravituista ihmisistä. Valtaosa, 63 prosenttia, kaikista nälkäisistä ihmisistä asuu Aasiassa ja Tyynen meren alueella. Etelä- ja Keski-Aasiassa aliravitsemus ei ole alentunut tavoitteiden mukaan kun sen sijaan Kaakkois-Aasiassa on.

Myös Lähi-idässä ja Pohjois-Afrikassa kehitys on kulkenut oikeaan suuntaan, joskin hitaasti. On tärkeätä korostaa, että lasten ja aikuisten aliravitsemuksen taso usein eroaa paljonkin toisistaan.

Kehitysmaissa koko väestöstä noin viidennes on aliravittuja, mutta alle viisivuotiaista lapsista noin 30 prosenttia. Etelä-Aasiassa koko väestöstä noin 20 prosenttia on aliravittu mutta lapsista yli 40 prosenttia. Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa sen sijaan koko väestön aliravitsemus on samalla 30 prosentin tasolla.

Monet seikat viittaavat siihen, että tämä johtuu suureksi osaksi siitä, että naisen asema on suuressa osassa Aasiaa huonompi kuin Afrikassa. Se heijastuu kielteisesti lapsiin. Myös Itä-Aasiassa lasten aliravitsemus on jonkin verran yleisempää kuin koko väestön.

Aliravitsemus aiheuttaa suoraan tai välillisesti jopa puolet lapsikuolleisuudesta.

Latinalaisessa-Amerikassa ei tällaista eroa ole vaan aliravitsemus on noin kymmenen prosentin tasolla. Lähi-Idässä ja Pohjois-Afrikassa 14 prosenttia lapsista on aliravittu eli kaksinkertainen osuus koko väestöön verrattuna.

Maatalouteen ei ole sijoitettu

Tärkein syy kroonisen aliravitsemuksen yleisyyteen on täysin riittämättömät sijoitukset ruuan tuotantoon ja ravitsemukseen. Viimeisen 15 vuoden aikana on kehitysavusta vaivainen neljä prosenttia investoitu ruuan tuotantoon ja harvat lahjoittajat ovat vuoden 2000 jälkeen lisänneet tukeaan. Mutta eivät kehitysmaatkaan ole satsanneet siihen.

On valitettavaa, että maat joissa maatalouden osuus bruttokansantuotteesta on 29 prosenttia ja joka työllistää 65 prosenttia väestöstä sijoittaa siihen vähiten. Teollisuusmaat investoivat kolme kerta enemmän omiin maatalouksiinsa.

Peräti 70 prosenttia nälkää näkevistä ihmisistä asuu maaseudulla. Eniten kärsivät lapset ja naiset, varsinkin raskaina olevat.

Puolet pienviljelijöistä on aliravittuja. He saavat harvoin käyttöönsä lannoitteita, tekniikkaa, luottoa ja koulutusta. Heidän peltotilkkunsa ovat liian pienet perheen ruokkimiseen.

Vaikka aliravitsemus ja köyhyys ovat yleisempiä maaseudulla myös kaupungeissa nälkä lisääntyy. Köyhimmät joutuvat usein maksamaan tuloistaan noin seitsemän kertaa enemmän ruuastaan kuin varakkaammat ihmiset. Nykyisten taloustrendien jatkuessa on todennäköistä, että aliravitsemus entisestään pahenee.

Köyhyys ja nälkä kulkevat käsi kädessä. Köyhät ihmiset eivät pysty omin voimin nousemaan köyhyydestä. Korkeammat elintarvikehinnat estävät kehitysapua harjoittavia järjestöjä hankkimasta riittävästi ruokaa.

Ravitsemukseen kannattaa sijoittaa

Köyhien palkat ovat laskeneet, työttömyys on lisääntynyt, lainansaanti vaikeutunut ja sukulaisten rahansiirrot ulkomailta vähentyneet. Tämän köyhät tuntevat nahoissaan.

Aliravitsemus aiheuttaa suoraan tai välillisesti jopa puolet lapsikuolleisuudesta. Aliravitsemus johtaa myös alempaan talouskasvuun, huonompaan oppimiseen ja suurempaan ympäristön tuhoutumiseen. Aliravitsemuksen puolittamisen hinta on 120 miljardia dollaria vuodessa eli yhtä suuri kuin yhteenlaskettu kehitysapu.

Monissa maissa aliravitsemuksen kustannukset voivat olla 4–5 prosenttia bruttokansantuotteesta. Raudan puutteen aiheuttama anemia voi pahimmassa tapauksessa, kuten Bangladeshissa, alentaa bkt:tä kahdeksalla prosentilla. Aliravitut lapset, jotka ovat normaalia kaksi senttimetriä lyhyempiä, ansaitsevat elinaikanaan kymmenen prosenttia vähemmän kuin hyvin ruokitut.

Ravitsemussektoriin tehdyt sijoitukset ovat kuitenkin tuottoisimpia mitä kehitysmaissa voi tehdä. Esimerkiksi lasten syntymäpainon nostaminen 2,5 kilon riskirajan yläpuolelle maksaa itsensä takaisin kuusinkertaisesti. Silti näitä sijoituksia ei juuri arvosteta. Siksi olisi investoitava enemmän niin ruuan tuotannon nostamiseen kuin ravitsemuksen saatavuuden parantamiseen ja naisten aseman kohentamiseen.

On ilahduttavaa, että Maailmanpankki on lisännyt tukensa maataloudelle 70 prosenttia ajanjaksoon 2006–2008 verrattuna. On myös myönteistä, että kehitysmaitten talouksista nyt noin 70 prosenttia saa riittävästi jodia ja A-vitamiinia.

U.B. LINDSTÖM

Kirjoittaja on kehitys- ja ympäristökysymyksiin erikoistunut professori.

PÄIVÄN KUVA

OLAVI KIETÄVÄINEN

Kestävyyden äärirajoilla

Langoille kertynyt lumikuorma venyttää sähkölinjan kestävyyden äärirajoille.
Linjalle ei ole kuitenkaan taittunut puita, sillä reunametsä käsiteltiin syksyllä helikopteriin kiinnitetyllä leikkurilla.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: JUHA AALTOILA

Yhtiöt ja valtio valtaavat puumarkkinoita

Olen tällä palstalla arvostellut virkaherrojen kyvyttömyyttä analysoida metsätalouden ja -teollisuuden tilastoja, joista kiitos Metsäntutkimuslaitokselle (Metla)!

Metsänomistajien etujärjestöjen vaikuttajia ei pääse kehumaan tilastojen lukutaidosta. Vaikka voihan taito hyväkin olla, mutta jos ei haluta lukea tilastoja.

Puun yksikköhinta ja siihen vaikuttavat todelliset ja uskomukselliset tekijät ovat olleet korostetusti esillä MTK:n, metsänomistajien liittojen ja metsänhoitoyhdistysten tiedotuksessa.

Hintatietous on valtaa puumarkkinoilla, näin ajattelee yhä moni metsänomistajan edunvalvoja. Yhä useampi suree kuitenkin pinojen madaltumista – ja syystä.

Surua tosin on suurenneltukin. On laskettu tehtaiden lopetuksia yhteen ja saatu rumia lukuja puunkäytön vähenemisestä.

Todellisuudessa meillä on 2000-luvulla vähentynyt oleellisesti vain kuusen käyttö, tukin ja kuitupuun. Vuonna 2010 keitettiin kotimaista mäntyä selluksi yli 15 miljoonaa kuutiometriä, enemmän kuin koskaan aiemmin. Kotimaisen lehtikuitupuun keittoennätys on vuodelta 2009.

Tunnen monia eteviä metsänomistajia, jotka myyvät kuitupuut ja ylispuutukit heti, kun metsän tuottokunto hakkuuta edellyttää.

juha.aaltoila@maaseuduntulevaisuus.fi

Insinöörit poistavat pullonkauloja tehtaista ylläpitoinvestointien yhteydessä, mikä ei ylitä uutiskynnystä mutta lisää tehtaan tehoa ja puunkäyttöä saman tien.

Ei kapitalisti silti irvihampain saati isänmaallisuuttaan halua lisätä kalliina pitämänsä puun tärväämistä tuotteisiinsa. Espoon Otaniemen älyköt kehittävät paperi- ja pakkausteollisuuteen menetelmiä, joilla kuidun eli puun tarve vähenee.

Metsäyhtiöt ja valtio myivät vuosina 2006–2011 keskimäärin 6 miljoonaa kuutiometriä enemmän puuta vuodessa kuin jaksolla 2000–2005.

Mitä teki yksityismetsätalous uutteran hintojen tarkkailun ohessa? Myynnit vähenivät vastaavassa vertailussa keskimäärin liki 3 miljoonalla kuutiometrillä vuodessa.

Metsäkone- tai autoyrittäjälle ei ole eroa, kenen metsästä puuta kaataa ja kuljettaa.

Yksityismetsissä sen sijaan kauppamäärien vähenemistä sietää pohtia. Moniko metsäasioihin perehtymätön metsänomistaja jää vaille mahdollisuutta myydä puuta? Mitä tässä voi tehdä neuvoja ja edunvalvoja?

Metsäyhtiöt ja valtio jatkavat hakkuiden kasvatusta. Metsänhoidon perinne on hyväksi koettu, ja kun taloudet ovat tiukilla, niin mitäpä muuta kuin kuin lisää puuta nurin.

Esimerkiksi Metsähallituksen Jyrki voi lisätä kestävästi valtion metsien hakkuita 100 000 kuutiometrillä joka vuosi, ja maan hallituksen Jyrki on tästä iloinen.

Yhtiöiden puustoiset istutusmetsät varttuvat väljennys- ja avohakkuuvaiheeseen laajoilla aloilla, ja pino pitenee rajusti.

Monien satojen miljoonien eurojen kysymys on Venäjä. Jos se WTO-jäsenyyden myötä lisää puunmyyntiä Suomeen vaikkapa huippuvuosien 20 miljoonan kuutiometrin tahtiin, niin yksityismetsiin tulee nolla-alueita eli puulle ei ole ostajaa.

Venäjän puunviennistä on kahta kantaa.

Toisten mielestä tiestön puute ja ylihakatut tie- ja ratavarret, korruptio ja maaseudun työvoimapula sanotaan syiksi tuonnin vähenemiseen.

Toisaalta raha kelpaa itänaapuriin, ja halvan puun perään hinkuva metsäjätti saa koneensa ja tekijät mihin vain, älkää epäilkö.

Mikä on strategia yksityisen metsänomistajan taloudessa, entä edunvalvonnassa?

Tunnen monia eteviä metsänomistajia, jotka myyvät kuitupuut ja ylispuutukit heti, kun metsän tuottokunto hakkuuta edellyttää. Avohakkuut he ajoittavat tukin hintojen mukaan pahimpien pohjalukemien aikaan taukoja pidellen.

Tällainen talonpojan viisaus ei nyt laajene, kun isojen omistajien hakkuut kasvavat, ehkä tuontikin. Hyvät neuvot ovat tarpeen.

Tilanne on kiusallinen neuvojille ja edunvalvojille. Jos pino lyhenee alta tätä vauhtia, tulee jossain vaiheessa eteen kyse miesvahvuudesta.

Oma lukunsa ovat Suomen metsäkeskuksen alueyksiköt, jotka laativat alueellisia metsäohjelmia. Ne tuoksuvat numeroiden hautuumailta, ojituksilta ilman tarpeellisia kunnostuslannoituksia.

Metsäkeskuksen palveluyksikkö änkeytyy puumarkkinoille sekin. Mikähän järki tässä on?

Miltä ylläkerrotut numerot maistuvat? Mistä malli, kun yksityismetsätalouden organisaatiot taas perinteisen pian remontoidaan?

LEHTIKATSAUS

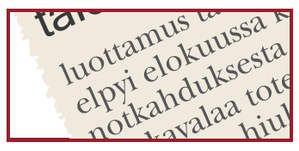

Pois poteroista

Kuntakentällä ei saa nyt jäädä poteroihin, kirjoittaa **Irene Valovirta Länsi-Suomen** pääkirjoituksessa kuntauudistuksen rakennetyöryhmän kuntakartasta.

”Tarkalleen ottaen kuntaliitoksia ei esitetä suoralta kädeltä, vaan kuntia suositetaan tekemään selvitykset siitä, mitä seuraamuksia, hyötyjä tai haittoja, kuntajaon muuttaminen kussakin tapauksessa toisi tullessaan. Poteroihin ei nyt kannatakaan jäädä, vaan kunnanvaltuustoihin tarvitaan vankkaa tietoa johtopäätösten vetämiseksi ja päätöksenteon pohjaksi.

Ilman selvityksiä ei ole muuta kuin olettamuksia. Siksi kuntauudistuksesta keskustellaan nyt kummallisesta asetelmasta, jossa sekä liitoksia kannattavat että niitä vastustavat pelkäävät samaa asiaa: syrjäkylien unohtamista, maaseudun näivettymistä ja palveluiden kaventumista. Vaakakupin kummallakin puolella koetaan, että vain oma itsenäinen kunta tai vastaavasti, että vain uusi suurkunta voi nämä palvelut taata ja turvata.”

”Ihannetilanne luonnollisesti on sellainen, jossa kuntarajat eivät tunnu. Se tarkoittaisi, että palvelut olisivat samanlaatuiset aivan kaikille.”

Rikastumisen toivossa

Savon Sanomat vertaa Kreikan velkoja Facebook-yhtön arvoon. *”Kaikki on maailmassa suhteellista. Kreikan velatkin tuntuvat kohtuullisilta, kun niitä verrataan vaikkapa amerikkalaiseen Facebook-yhtiöön, jonka koko bisnes pyörii internetin aineettomassa bittiavaruudessa. Koko maailma odottaa nyt rikastumisen kiilto silmissään, että se pääsee ostamaan yhtiön osakkeita nyt, kun sitä ollaan tuomassa pörssiin.”*

”It-ala on ollut jo pitkään malliesimerkki siitä, miten tavalliset ihmiset ovat valmiita sijoittamaan äkkirikastumisen toivossa rahojaan yrityksiin, joilla tuntuu olevan rajattomat mahdollisuudet ikuiseen menestykseen.”